ԵՐԱՍՏԱՆ

Տարեգրական Լուրեր

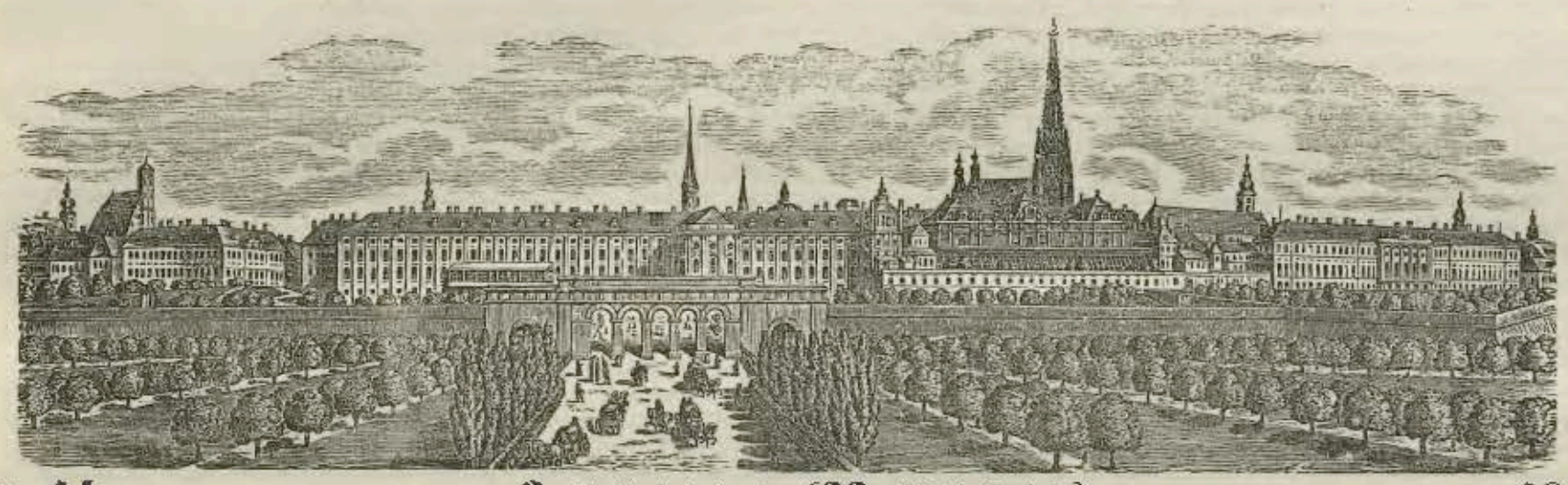

Թիւ 14 — 3 ԵՊՐԻԼԻ (22 ՄԱՐՏԻ) — 1849

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ. Հռոմայի, Վենետիկի եւ Պոլոնիայի արտաքսուած յիշատակարանները գինեալ արգելք։ — Լամարտինա ու Վենետիկ. Պատերազմի լուրեր։ Քանի մը ուղղախոհութիւններ կ'ելլեն, բայց լուսով կը հանդարտին։ — Մանաւանդ. Զորաց ու երկրին վիճակը։

ԳԵՂԱՐՔ. Թագավորները ցրուեցան կարգերուն։ Անկարող վիճակներուն պատճառին մէջ եղած հանդէսը։ Հռոմայի հաստատակամութիւն։ Գարդինալներ տահճնապրութիւն։ Գարդինալներ տահճնապրութիւն։

ՍԱՔՍՈՆԻԱ. Կոտորածներ։ Ֆրանսն ու բանակին վիճակը։ Պատերազմի լուրեր։

ՍԻՊԻԼԻԱ ՕՐ ՆԵԱՊՈԼԻՍ. Պատերազմաւորներուն ժողովը կը լուծուի։ Ս. Քոնֆանոյսկոյեանը։ Վնասք։

ԻՍՊԱՆԻԱ. Երկրին վիճակը։

ՀԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ՏԵՂԵՐԻՆԻՆ. Դիւղերուն բնակիչները կառավարութիւնեն դեմ կ'ելլեն։

ԹՈՒՐՔԻԱ. Բարձրագոյն Սարդինիայի հետ կը միանան։

ՀՈԼԱՆԴԱ. Թագաւորը կը մեռնի։

ՕՍՄԱՆԵՒՆ ՏԵՂԵՐԻՆԻՆ. Խորհուրդներն ճանաչուելիներ։

ԱԼԱՊԻՆԻ ՈՒ. Պարտութիւն։ Ֆրանսն դեմ մեռնելու։ վրայ։ (Հարաւնակութիւն)

ՊԻԵՄՈՆԹԻԱՆԻ ԸՆԹԱՑՔԸ։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, ԵՊՐԻԼԻ 2

ՈՐՈՇՈՒԹԻՒՆ Հռոմի, Պոլոնիայի եւ Վենետիկի ապստամբ կառավարութիւնները ստրկի հարկաւորութիւն ունենալով՝ բոլոր արտաքսական յիշատակարանները եւ իմանալիներու մէջ գտնուած հին ու անգիր բաները ծախելու սկսան, Աւստրիայի պաշտօնեաները կայսրին խնդրեցին որ իր հպատակներուն պատիսի բաները գնեն արդիւք։ Այս խնդիրին կայսրը շատ հաճեցաւ, եւ կայսերական հրամայագրով արգիլեց որ ասոնք բաները ամենեին չգնուին, կառավարութիւնն ալ հրաման տուաւ որ՝ որուն ձեռքն որ գտնի, անմիջապէս առնու առանց հատուցում մը ընելու, եւ պահէ, մինչեւ որ պատշաճ ժամանակին իրենց տեղը դարձուին։

— Այս օրերս Լենցիէր երեւելի անձնաւորներ ու ընդհանրապէս Վիեննա փախճանեցաւ։

ԼՈՒՐԵՐՆԵՐ ՈՒ ՎԻՆԵՏԻԿ։ Խաղաղութեան պատերազմին լուրերը՝ անցեալ թուականներու մէջ խառնուածներուն պէս՝ ասոնք ալ՝ ընկճակ եւ սեղն ի տեղը կը գտնեն։ Ռատեցքի սպարապետը Մարտի 18ին բոլոր զօրքերը Միլանէն ելաւ, եւ նոյն գիշերը իր բանակը Ս. Ամբրոյզ գրաւ, ուր նոյնպէս զրկեցին պարտեցին մէջ փոխանակ երեսաժողովական հանդէս մ'ըրաւ։ Զինուորներուն այնպէս ուրախութիւն մէջ էին, որ կարծես թէ հաղթանակ հանդէս մ'ըրաւ։ Զինուորներուն զարնուած առնոր՝ իրենց ալ կը կարաւէին։ Իսկ Ռատեցքին ձեւ ապարակաւ իր զինուորական որդուոյն պարսիսի ուրախութիւնը տեսնելով՝ ինքն ալ կ'ուրախանար եւ անոնց մէջտեղը եկած կը զուարճանար։ Երկրորդ օրը բան բանակը Բռեսիա եկաւ։ բայց Ռատեցքին դրսէն այնպէս ցուցուց որ գլխաւոր գործութիւնը Բռեսիոյին դրամ ժողված է, եւ կ'ուզէ Բոյ գնեն անցնիլ եւ Ալեքսանդրիա ելերթին վրայ երթալ։ Արդիւնքացիք իրենց բան բանակը Վերոնայի, Նովարայի եւ Վիճենցայի մէջտեղը գրած էին։ Ռատեցքին 20ին յանկարծ շատ կոպտութեամբ Պիէմոնտ գնացաւ։ Հոն ալ երեք առաջը բաժնած գէր ի Կարլոսոյ յառաջ քաշեց։ Արդիւնքացոց բանակին աջ թեւը 20—25,000 հոգի Հնդամայի դրոնի (թագաւորին եկիպտոյ դրաշին) հրամանին առակը, սակայն դէպ ի Վիճենցայ եւ Պարդարա եւ քաշուիլ։ 21ին Ռատեցքի բանակին ձախ առաջը գրաւեցաւ Գենէրալ դէ Գաւալերիոն (général de cavalerie), եւ միջին առաջը Ալբերտ ոստիդարին հրամանին տակ մինչեւ Պորդարա յառաջացան, եւ ամէն կողմանէ սկսան զարնել։ Քիչ մը հաղթ նոյն քաղաքը յարձակմամբ առին։ իսկ աջ առաջը Վիճենցայ հասաւ եւ նոյն անգամ առաւ։ Երեք ժամ պատերազմէն հաղթ Արդիւնքացիք ամէն կողմէն եւ վռնտուեցան, պանդ շատերը փախչելու առանցին ղէնքերնին նետեցին, որպէս զի մեռեալներ եւ գիւրաւ կորոյ ընլան։ Ռատեցքացոց ձեռքէն ապրիլ։ Նոյն տեղը 2500 հոգի գերեցուր, 56 մեծ պաշտօնական գերի բռնեցան։ Դարձեալ 5 թնդանօթ, 10 վառօդի սայլ եւ զինուորներէն նետուած շատ զէնք Ռատեցքացոց ձեռքն ինկան։

Պարտութիւնը 22ին զրաքը երկու առաջ բաժնեց Նովարայի վրայ քաշեց, եւ 23ին նոյն քաղաքին առջեւը Արդիւնքացոց բանակին հետ առաջի պատերազմ մ'ըրաւ, որուն պատմութիւնը ինքը անձամբ Նովարայէն Մարտի 24ին արեւելքին գրուեցաւ պաշտօնեայ Ամերիկեանի իշխանին այսպէս կը գրէ։

Մեր բանակին Պորդարայի քով ըրած վատաւորը յաղթութիւնէն եղաւ, թշնամին որոշեցաւ Պորդարային առնուելոյն իր եւ քաշուելու, գիծը կորուսած էր, ուրեմն իր 50,000 զօրքովը նովարայի առջեւ, Օլենկոյ բռնած տեղը իր բանակը փարելու։ Երեկ մեր յառաջապահը՝ որն որ երկրորդ դիւմարտակին (Corps d'armée) կազմուած էր, քաղ թնդանօթաւոր ու Ռաբը սեղուին հրամանին տակ մինչեւ Օլենկոյ յառաջացաւ, եւ հոն՝ բարձունքները բռնած թշնամոյն հատաւ։ Թշնամոյն անակնկալ գրուելիներ քանի մը ժամ պատերազմի տարակուսական ըրաւ, որովհետեւ երկրորդ դիւմարտակին եկաւ եկող գունդը չկրցաւ անոր շուտով օգնութիւն հասնիլ։ Անմիջապէս թշնամոյն ոչ թեւին վրայ շրջրոյ դիւմարտակը, եւ անոր եռաւէն առաջին դիւմարտակը խառնեցի, որպէս զի Ամերիկեանին անդիի կողմէն բոլորովին պաշարէ։ Երկրորդ գրուելիներ՝ որն որ յառաջապահ բանակին (division, 10—12,000 հոգի) կը հրամայէր, քանի մը ժամ առաջի քաջութիւնն թշնամոյն յարձակմանը դէմ կեցաւ, մինչեւ թնդանօթաւոր ու Ռաբը սեղուին եւ երկրորդ դիւմարտակին հրամանատարը տարարակուսի տեղակայ Գրրեն ուսարը՝ ասոնք երկրորդ դիւմարտակը Ալբերտ գրրեն բռնեցին օգնութիւնն հասցուցին եւ անոր երկու կողմ մը շարեցին։ իսկ եռ պահեստի գնդով ասոնք բաժնին եռաւը կեցաց։ Իմ քաջ զօրքիս անձնեցեր եւ անյաղթելի արիութիւնով՝ մեր ճակատը յաղթող եղաւ։ Նոյն ժամանակը շրջրոյ դիւմարտակն ալ իր քաջ հրամանատարին ստարարարի տեղակայ թուան սեղուն հինգ ճարտար առաջնորդութիւնքը Ամերիկեանին անդիի կողմն թշնամոյն աջ թեւը այնպէս սաստիկ զարկաւ, որ առ որոշեց գրեցաւ թշնամին սանդարեցաւ ամէն կողմանէ խառնիխուռն եւ քաշուիլ եւ լեռնոյ վրայ ապաստանիլ։

Այժմ կրնար իմ զօրագլուխութիւնս, պարտանակցութիւնս եւ ամէն մէկ հատարակ պիտանութիւն ցուցնելու համար ամէն մէկ հատարակ պիտանութիւնքը յայտնել։ որպէս զի Հռոմայ ամէն մէկուն անուն ալ գլուխ դար մեր։ Ես, որովհետեւ մեծ մինչեւ պրոտիկ հատարակ քաջութիւնամբ ու յարատեւութիւնամբ կայսեր համար պատերազմեցան։ Կայսերս կը շնորհաւորեմ այսպիսի բանակ մը ունենալուն համար։ Բայց ամենէն ուրախ՝ թնդանօթաւոր ռ'Ռաբը սեղուին հը որդիներ ունի։ իսկ իրմէ վերջը անմիջապէս կու գայ որդիս Ռատեցքը, որն որ ասոնք երեւելի օրուան մէջ շատ զարմանալու արժանի հատատութիւն ու արիութիւն ցուցուց, եւ իր վիճակուոր տեղին քաջ մը եւ չգնաց։ ասոնք բանիս արժանաւոր հատատ մ'մը միայն՝ ասոնք իշխանին Պարիսի թագեւորիչի ասպետութեան նշանը տալով կրնայ ըլլալ։

Մեր ձեռքն անցած յաղթանակին է 12 թնդանօթ, մէկ դրոշ, 2—3000 հոգի ալ գերի։ Թշնամոյն կորուստը, որքան որ մինչեւ հիմա կրցայ տեղեկանալ, է երկու զօրագլուխ մեռած, 16 պաշտօնական 3—4000 ալ հատարակ զինուոր կէս մը մեռած կէս մը վիրաւորած։ Մեր կորուստն ոչ գիտենալ խիստ շատ է։ Ճակատին առջեւ կարգը կեցող գնդերին (régiment) եւ վաշտերին (bataillon) առմէն մէկը 10 մինչեւ 20 մեռած ու վիրաւոր պաշտօնական ունեցան, իսկ հատարակ զինուորներն ու վիրաւորածները մէկտեղ առնելով՝ ամէն կորուստնիս 2—3000 հոգի է։ Բայց ինչ ընեմ, ամէն մէկ զինուոր չէ թէ միայն վիրաւորուած չէր ուզեր, հապա ամէն մէկ կ'ուզէր առջեւ կարգն անցնիլ։ Պատերազմը տասնուն 10ին մինչեւ խորունկ գիշերը տեւեց։

Պատերազմը ընթանալէն եւորը երբ որ հետ բանակատեղը դարձայ ու մարտարարարներու գլխաւորը (Chef de l'état-major) ապարապետ տեղակալ Հեռ թշնամոյն հրամանը հասցնելու համար ճակատատեղը թող տամ, բանկարծ ռեմենդեցայ գոտաղոյ զօրագլուխ եկաւ, եւ քանի որ Պատրաս Ալբերտին կոչմանեն եկած է զինուոր ուղարկելու, եւ իրենց որ այնչափ ատեն թշնամոյն՝ մինչեւ որ ասոնք բանս Դուրինի խորհրդանշին ծանուցուցի։ Հետ ասոնք աստիճանաւորութիւնն անմիջապէս միջեւ եւ պատասխան տուաւ որ թշնամոյն անդարձ գիշերը յորեկ պիտի շարունակի։ Բայց, ընտրեցի, զինուորագրեցաւ ան ատեն միայն կը ընդունի, երբ որ ասոնք պարտութիւնքը բանին ատեսը։ պարտիքն թէ՝ մինչեւ որ թագաւորութիւնը հատատատ ի՛նչ՝ Դիւրինոյ եւ Սեգեա գիւղերու մէջ եղած երկերը մեր ձեռքը մնայ, Ամերիկայի քաղաքին մէջ մեր զօրքին՝ իսկ

անոր բերդին մէջ մեր եւ սարդինիական գոյքէն խառն պահական դրութիւն, զարձեալ սարդինիական հաւատորդիքը անմիջապէս Ադրիական ծովէն եւ քաշուիլ, եւ շտապով Աւստրիայի ու Սպրդինիոյի մէջ խաղաղութեան վրայ խօսուիլու սկսիլ, մասնաւորապէս աս բանիս համար որոշուած դեսպաններու ձեռքովը։

Այսպէս վերը յիշուած Գոսսոդոյ գոյապէտն իմնոյայ որ Կարոլոս Ալբերդ հիագաւորութենէ հրաժարեր է, եւ անմիջապէս պատերազմէն եռքը թագը իր մեծ որդւոյն Աւստրիայի գլխէն իմոզ է տուեր։

Հնադարարին վրայ վարը, աւելի մանրամասն տեղեկութիւն կու տամ։

Պատերազմին աս պատմութեան մէջ Նովարային առնուիլը չյիշեր, բայց յայտնի է որ Սպրդինիացոց բռնակին եւ քաշուելովը, Ամորիսիկը նոյն քաղաքին ալ տիրեցին, որուն մէջ շատ հաւատարիմ մարդիկներու դրածին համեմատ 42 միլիոն լիրայի արծաթ ու ոսկի գտան, որոնք թագաւորական գոյքերին տակը դրուած էին։

— Պարարտեաք Սարդինիացոց երկիրը մնենալուն պէս՝ նոյն տեղի ժողովրդեան յայտարարութիւն մը հանեց, որուն մէջ կրսէ թէ ձեր թագաւորին մեզի դէմ նորէն պատերազմ հրատարակելովը՝ տարուելացայ ձեր երկիրը մնենք, խաղաղութիւնը հաստատելու համար։ Եւ թէպէտ չեմ կրնար զձեզ բռնութիւնով պատերազմէն հարիւրյաւաջ եկած թշնամութիւններին ազատ ընել, որոնք բուն պատճառը ձեր թագաւորն է, բայց որչափ կարելի է նէ՝ կը ջանամ որ զանոնք թեթեւցնեմ եւ իմ զորքս ձեր կենաց ապահովութեան ու ձեր ստացուածոցը պահպանութեան ընեմ։

— Ի երկրորդէն կը գրեն որ Լոմբարտիայէն, Մոնենայէն եւ ուրիշ խոտիայի կողմերէն շատ ազնուական ընտանիքներ հոն կը փախչին։

Միլանէն Մարտի 23ին այսպէս կը գրեն։ Երեկ կայսերական առջի յաղթութեան լուրը հոս հասնելով՝ ժողովրդեան մէջ քիչ մը դիւրութիւն պատճառեց, որովհետեւ՝ ժողովուած արծուենները քանի մը տեղէն վար ասին ու սկսան խուսափիլ հոնէ։ Մանաւանդ գրեթէ զորքը հասաւ եւ նոր կողմերուն քաղաքացիներուն պահպանութեան հետ ասոնք ալ դարձան։

Պրեշիայի ու Պերկամոյի կողմերն ալ քանի մը գունդ մարդիկ ասք եղած՝ ճանապարհը անհանգիստ կ'ընեն, որոնց վրայ Վերոնայէն ու Մանդուայէն զորք կ'երթայ։ Բայց աս տեսակ գործողութիւններուն դեղացիները ամենեւին մասնակից չեն բլլար, մինչեւ եւ Լոմբարդացի հարուստները շատ կ'աշխատին զանոնք նորէն ասք հանելու։ — Վերջին լուրերուն նայելով՝ Գասոնոցին մեծ յաղթութիւնները եւ՝ բոլոր Լոմբարդիա հանդարտեր է։

— Ալեսանդրիայի ու Պերկամոյի կողմերն ալ քանի մը դանդ մարդիկ ասք եղած՝ ճանապարհը անհանգիստ կ'ընեն, որոնց վրայ Վերոնայէն ու Մանդուայէն զորք կ'երթայ։ Բայց աս տեսակ գործողութիւններուն դեղացիները ամենեւին մասնակից չեն բլլար, մինչեւ եւ Լոմբարդացի հարուստները շատ կ'աշխատին զանոնք նորէն ասք հանելու։ — Վերջին լուրերուն նայելով՝ Գասոնոցին մեծ յաղթութիւնները եւ՝ բոլոր Լոմբարդիա հանդարտեր է։

Մարտի 20ին գրեցին որ Լոմբարդիայէն, Մոնենայէն եւ ուրիշ խոտիայի կողմերէն շատ ազնուական ընտանիքներ հոն կը փախչին։

Մարտի 23ին այսպէս կը գրեն։ Երեկ կայսերական առջի յաղթութեան լուրը հոս հասնելով՝ ժողովրդեան մէջ քիչ մը դիւրութիւն պատճառեց, որովհետեւ՝ ժողովուած արծուենները քանի մը տեղէն վար ասին ու սկսան խուսափիլ հոնէ։ Մանաւանդ գրեթէ զորքը հասաւ եւ նոր կողմերուն քաղաքացիներուն պահպանութեան հետ ասոնք ալ դարձան։

Պրեշիայի ու Պերկամոյի կողմերն ալ քանի մը գունդ մարդիկ ասք եղած՝ ճանապարհը անհանգիստ կ'ընեն, որոնց վրայ Վերոնայէն ու Մանդուայէն զորք կ'երթայ։ Բայց աս տեսակ գործողութիւններուն դեղացիները ամենեւին մասնակից չեն բլլար, մինչեւ եւ Լոմբարդացի հարուստները շատ կ'աշխատին զանոնք նորէն ասք հանելու։ — Վերջին լուրերուն նայելով՝ Գասոնոցին մեծ յաղթութիւնները եւ՝ բոլոր Լոմբարդիա հանդարտեր է։

— Ալեսանդր

— Լոյն օրը անկարող (invalide) զինուորներուն պալատին մէջ շարժական հանդէս մը կատարուեցաւ։ Բրդի զբաղումը՝ Հերոնիմոս Պոնապարտէին (որն որ ժամանակաւոր կերպով թագաւոր էր) յանձնեց Նապոլէոն կայսր կայսերական ծիրանին, սուրն ու Լեգէոնի պատուոյն մեծ շքանշանը, որոնք Նապոլէոն Աւոդէրլիցի պատերազմին ատեն վրան կրած էր։ Ան փառաւոր մեծարումներուն մէջ կոչին նաեւ ան կայսերական խնագը՝ զորն որ Նապոլէոն Շերպուրգի քաղաքը ընդունեցաւ, իր շնորհին բանալին եւ ուրիշ մեծ մը որ թագաւորական օրը դրած էր։ Աւսթերլիցի պատերազմին մէջ առած գրաւնները պալատին պատերուն վրայ բացուած էին, որոնք ամենուն սիրտը ան օրերուն փառքին ու ցանկութեամբը լեցուցին։ Հերոնիմոս Պոնապարտէ գահերէցին հրամանաւը զինուորներուն պատուոյ խաչ բաժնեց, ու. պատան յարմար՝ քանի մը խօսքեր խօսելէն ետքը, իր տունը փարձաւ։ Քոլոր հանդիսատեսները կնցցէ՞ Հերոնիմոս։ կնոջէ՞ մէր կառավարը կը պատայն։

— Ինչպէս որ Պ. Բեռանդինի՝ Հռոմայի հասարակաւորութեան գնահատը Պոնապարտէին եկեղեցի անդամ ընդունուիլ է, եւ ան անգամուն առելի գոհ եղած դարս երեր է։ Նոյնը կը խօսուի երկրորդ դեսպանին՝ Պ. Պիլլրեմիին համար ալ, եւ. ինչպէս որ Պ. Տրուէն ալ Լուիին շատ կերթայ կու գայ եղեր։

Պաղեստինի ռազմանաւորներուն շարանորդութիւնն ու վերջը։

Գլ. Զ. Տէրութեան խորհուրդ (Conseil d'état)։

ՅՕԳ. ՀԱ. Տէրութեան խորհուրդ կայ, որուն գործերեցը հասարակաւորութեան գահերեցին փոխանորդն է։

ՅՕԳ. ՀԲ — ՀԵ. Ասոր անդամները ազգային ժողովքին ձեռքովը մեր տարեւան համար կ'ընտրուին։ Ազգային ժողովքին պատգամաւորներուն ամէն մէկ անդամ նոր ընտրուած ատենը՝ տեղերուն խորհրդին անդամներուն կեսը նորոգի քուէարկութեամբ կը նարդուին։ Ան խորհրդին պաշտօնն է կառավարութեան առաջարկած օրէնքները քննել, ազգային ժողովքին անոր քանիներն մասնաւոր օրէնքներ մանրամասնութեամբ հրատարակական հոգացողութեան կամ անոնց թեան կարգադրութիւններ պատրաստել, ու ազգային ժողովքին իրեն ուղարկած կորդուածութիւններն քննել։

Գլ. Ե. Նէրքին պէտք-Ռիան (administration intérieure)։

ՅՕԳ. ՀԳ — Զ. Երկրին բաժանումը այնպէս կը մնայ, ինչպէս որ մինչեւ հիմա էր, այսինքն՝ նահանգ կամ բաժին (département), շրջանակ (arrondissement), մարզ կամ գաւառակ (canton) ու հասարակութիւն (commune)։

Գլ. Ը. Պատասխանատուութիւն։

ՅՕԳ. ՁԱ. Ամբաստանութիւնը կամ պատասխանը Հրի ու գաղտնական ազգին անուանմանը պիտի՝ որ ի գրած գրուի։ Պատասխանը հրատարակուած պիտի ըլլան, ի լոյս ուռնենալով ան պէսքերը, որոնց մէջ հրատարակութիւնը բարեկարգութեան ու վերջուց միատարար երեպ ըլլալ։ Բայց առ ալ պարտաքոյ պատասխանը պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՁԲ. Յանցանքներու գատաւորներն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած. համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՁԳ — ՁԴ. Յանցագործներու եղած յանցանքներուն դատը տեսնողն ու ատաղարեմներուն ուրիշ. ամէն բաները կարգի դնողը նոյն Երդուեալներն են։

ՅՕԳ. ՁԵ — ՁԷ. Խաղաղութեան գատաւորներն ու անոնց փոխանորդները։ ատաղին կարգի գատաւորները, լուրդերնն ու ջնջման գատաւորները հասարակաւորութեան դահերեցին կ'ընտրուին կամ կ'անուանուին։

ՅՕԳ. ՁԷ. Դատաւոր եւ ցանքի գրչին գատաւորներ, վանուանականութեան ատենը եւ. ուրիշ մանանական գատաւորները հինգնակ հինս անձերմեն կը մնան։

ՅՕԳ. ՁԹ — Ղ. Գանգատներու գատաւորներն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՂԱ — Ղ. Գանգատներու գատաւորներն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՂԲ — ՂԳ. Ամբաստանութիւնները գատաւորներուն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՂԴ — Ղ. Ամբաստանութիւնները գատաւորներուն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՂԵ — ՂԷ. Գանգատներու գատաւորներուն ամէնց նոյնն ալ Երդուեալներու (հասարակ քաղաքացիներէն առնուած եւ արդար գատաւորան կարգուած համար երդում ընած մարդիկներու.) ձեռքով պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՂԹ. Ամէն դեղարդի առատանը հինգ գատաւոր ու 36 Երդուեալ պիտի ունենայ։

ՅՕԳ. ՂԹ — Ղ. Ամեան յլլալու արդարած որը չեկող Երդուեալը վաստէր ջատագովութիւն մը տանի նէ, 1000 — 10,000 ֆրանկ տուգանք կը կրէ։ Եւ առ առ ուրիշ 5 տարի քաղաքական իրաւունքէ կը զրկուի։ Որպէս զի Երդուեալներու ամբաստանուած մը յանցաւոր հրատարակէն, պէտք է որ իրենց Երկրին երկուքը հասարակաւորութեան քանէ տայ։

ՅՕԳ. ՂԼ — Ճ. Ազգային ժողովը կրնայ պաշտօնեայ մը պատասխանատուութեան դիպուածներու մէջ գատաւորներ տակ ելլել։ Իսկ մեկուր. պատասխանատուներուն իմ ազգային ժողովը իմ հրատարակութիւնեան գահերեցը կրնան ուերութեան ձեւերով յանել տալ։ Հասարակութեան գանգերը մասն գերդարդն տասնամեան տարեկանը կրնայ գատաւոր, եւ. ան ալ՝ Կ. յանանքը գատաւորը հանելով՝ ազգային ժողովին ամբաստանութիւն եւ.։

Գլ. Թ. Ֆինանսներ։

ՅՕԳ. ՁԱ. Ֆինանսներու գրութիւնը՝ տարեկան թղթադրամներու պատրաստութիւնը, Երկրին մէջ խարդախութիւնը պատիժը եւ օրէնքներու կատարել, տարեւոր հարկերը որոշուած է։ Ասոր մասերն են ազգային պահպանութիւնն ու ծախս. եւ ցանքի գրչէր։

ՅՕԳ. ՁԲ. Ամէն մէկ Դատաւորի զինուորական ու ազգային պահպանութեան ծառայութեան պարտաւորուած է. ան պարտաւորութիւնն ազատուելու կերդերը օրէնքով պիտի որոշուին։

ՅՕԳ. ՁԳ. Ազգային պահպանոց կարգաւորութիւնն ու ղեկավարին կազմութիւնը զատ օրէնքով պիտի կանոնաւորուին։

ՅՕԳ. ՁԴ. Զինուորներ, զորութիւնը մասնաւորապէս հնայանդիլու պարտաւոր է։ Զինուոր օրենք լարգմութիւն մը չիկրնար իրաւունք ընել։

ՅՕԳ. ՁԵ. Զինուորական զորութիւնը միայն օրինաւոր մեծերուն կանչելովը կրնայ գործել։

ՅՕԳ. ՁԶ. Պատերազմական վիճակ հրատարակելու, գնդերն ու անոր ձեւերն ու ներքինութիւնները հասատանելու համար զատ օրէնք պիտի՝ որ ըլլայ։

ՅՕԳ. ՁԷ. Ազգնաւորական գանգ մը առանց ազգային ժողովքին հաստատութեանը գաղութների սահմանը չեկրնար կոխել։

Գլ. Ժ. Առանձին պրակներ։

ՅՕԳ. ՁԸ. Պատուոյ լեգէոնը (légion d'honneur) պիտի մնայ, բայց սրբագրութեամբ՝ հիմնական սահմանադրութեան պիտի համաձայնուի։

ՅՕԳ. ՁԹ. Ազգերի եւ ուրիշ դաշնակցական երկիրը գաղդեկան երկիր է։

Գլ. ԺԱ. Սահմանադրութեան սրբագրութիւն։

ՅՕԳ. ՃԱ. Ազգային ժողովը հինգնակուան սահմանադրութիւնը կամ բոլորովին կամ՝ ըստ մասին փոխելու բաղձանք կը ցուցնէ նէ, նոյն բաղձանքին յայտնուելէն սկսած ամսուան մը մէջ երեք անգամ եռանդ, եռանդ խորհրդ պիտի ընէ, սրանց մէջ քառ. տասնչորսուան չորրորդ երեքը հաստատելու. բաղձանքն նէ, ան ատենը փոխելու համար վճիռ կը տրուի։ Սահմանադրութիւնը սրբագրող ժողովը երեք ամսուան հնամար կ'օգտագործի, եւ պիտակ անոր վրայ պիտի գրագի՝ արտաքոյ կարգի գեպքերը դարս հանելով։ Քանի տասնչորս ՅՈՕԷն պիտի ըլլան։

ՅՕԳ. ՃԲ. Ազգային ժողովը սա սահմանադրութիւնն ու իրաւունքները բոլոր Դասդիայոց պաշտպանութեան ու հայրենասիրութեան կը յանձնէ։

Գլ. ԺԲ. Ընդհանուր որոշումներ։

ՅՕԳ. ՃԳ — ՃԷ. Հիմնական օրէնքները, օրինաց դրքերն ու զանազան պաշտօնատարներուն յատուկ ամսական ոռոգները, մինչեւ որ անոնց տեղ ուրիշ. որոշուի կամ մինչեւ որ օրինաւոր կերպով մը փոխուին։ Ազգային ժողովը ամենքանչելս նոր տասնամեակներն ու օրէնքները կարգի դնելու պիտի դրաքի։

ՈՒՍՐԴԻՆԻԱ

ՀԻԵՊԵՏԻ Ռատեցքի սպարապետին ըլլած յարձիմութիւններուն վրայ, զորոնք որ Աստրիայի յօգուտին մէջ պատեցինք, Պարպինիայի լուրերը այնչափ հետաքրքրական չեն, մանաւանդ թէ հինցած ալ կ'երեւան։ Ի վերայ այսր ամենայնիվ ինչ. լուրերը երկրին կառավարութեան ու զինուորական գործութեան վրայ աղէկ գաղափար մը կրնան տալ ու ընթերցողներուն միտքը լուսաւորել։ — Դուրինկն Սարդինիայի մայրաքաղաքէն Մարտի 16ին կը գրէն թէ քաղքին մէջ մեծ յուզմունք մը կայ, եւ. ամենուն խնդրը միայն՝ գայլ գէպքերուն ու պատահարներուն վրան է։ Պաշտօնատարներուն գործունէութիւնը ամէն կողմանէ ապաքոյ կարգի բան մը եղած է։ Կատարութեան ամէն մէկ հրամանագիրներուն, յայտարարութիւններուն մէջ յայտնի կ'երեւայ որ դիմառոյ դիտաւորեալ ժողովուրդեան սրտին վախը փարատելն ու. քաղաքներն է։ Դերքին գործոց պաշտօնեան օր մը յատուկ բոլոր եպիսկոպոսներուն թուղթ դրած ու յանձնած էր որ եկեղեցիներուն մէջ աղօթք ընել տան, որ Թագաւորին դիմաց յաղթութիւնը յաջող. Փոքրաւորին որդին Աստուծոյ դուռը՝ որ հօրը տեղը բոլոր տէրութեան Տնտուչ դրուած էր, ուստանողներուն հասնար հրաման տուաւ որ պատերազմի մէջ կամ դիներ ձեռքերնին խաղալիքի անկախութիւնը պաշտպանելու։ Հետաքրքրութեան ժամանակներն ուսումնասիրելու կարգը սեպուի։ Դարձեալ ներքին գործոց պաշտօնեան՝ ծերակուտին խնացուց որ հրամայեալ զինուորած ազգային պահպանութիւնն թիւը՝ արդէն 164,000 հոգւոյ հասած է, բայց տակ գիտ. քաղաքական չէ, ուստի եւ. նորէն 2 միլիոն լիրէ ուզեց որ անոնց թիւը շատցնէ։ Ան պաշտօնէին ըլլած առաջարկութեանը մէջ առ ալ կը գտնուի, որ Խաղաղիայի անկախութեան համար մեռնողներուն անունները մնալուներուն քարերու վրայ ոսկեգոծ գրերով պիտի փորուին, ու. ժողովրդապետական եկեղեցիներուն մէջ պիտի պահուին։ Ամենայն գատ շատ ատաստարդի զինուորականներ կանչեցին պաշտօնի հասցուցին, եւ իրենց զինուորական մեծերէն 109 պաշտօնական պաշտօնեաներն հանեցին որ ստորականութեան յանձնեն, եւ. նոյն իսկ բոլոր Սարդինիական բանակին վերին հրամանատարութիւնը՝ Գարիբալդիի յանձնեցաւ մը ձեռք տուին։

Ֆրանսիոյին՝ դիպուածական Լիհասատանցիներուն մէկին ու Աստրիայոց անհաշտ թշնամին, Պարպինիական զօրաց ատ հրամանագիրը տուաւ։ «Զինուորք։ Զինուոց հանդատանն օրերը լմնցան, մեր բաղձանքները բաւեցան։ Կոլոսս Ալպերը ձեր իր քով զինուորներուն նորէն գլուխն անցան։ Զինուորական վերջապես, ու Խաղաղիայի զինուոց սրտին նոր ատանանները ու օրէնքները կարգի դնելու պիտի դրաքի։

ՍԱՐԴԻՆԻԱ

ԳԱՆԳԱՐԻՈՐ Մարտի 12ին կայսրդարէն տուած հրամանագրովը պատգամաւորներուն ժողովքը լուծեց, եւ նորէն ընտրութիւն ընելու համար մասնաւոր հրամանագիր մը պիտի տայ։ Ժողովքին լուծումը հրամանագիրը երեքպարտութեան պաշտօնեան Դարբէլլայի իշխանը Նէապոլիս բերաւ, ժողովականներուն առջեւը կարդաց ու. ժողովքը լուծեց։ Կ'ըսուի որ պատգամաւորներն մէկ քանին բռնուած բանտարկուած ըլլան։

— Կայսրդարէն կը գրեն թէ Մարտի 10ին Ս. Քահանայապետը Սպանիայոյ Լավիլլա ան Պիրպայ կրկնապարկ (ֆրեգատ) նաւին պատիւ ընելու համար ինքն ալ նաւին վրայ դնելու պէս՝ իմնդանամները սկսան իր գալուստը բարեւել, նաւին հրամանատարը ծնկի վրայ իջնած՝ այնպէս դիրքը ընդունեցաւ, նոյնպէս ալ բոլոր նաւատիներն ալ իրենց նշանագրերուն դարձուած ծնողագրութեամբ իր առաքելական սրտնեմութիւնը խնդրեցին։ Ս. Քահանայապետը նաւուն ամէն կողմն ինքնաւ, գնեց, ու. իր հաճութիւնը յայտնեց։ Հիւանդանոցն ալ գնաց, ու հիւանդ նաւատներուն հետ իրենց Ապանիացոյց լեզուաւոր խօսքեր. մեխիթարեց, ու. իրենց կնքած հացէն ալ առաւ ու կերաւ։ — Արիլանի լրագրին՝ Լեպորտէն առած թղթեր մը կը ծանուցանէ թէ Ս. Քահանայապետը կայնեցա հանդիսաւ է։ Նոյնպէս Պոսկանայի գուբան ալ հանդիսոյց վրայ գահ է, եւ. անոր հանար թեւանոր պիտի դառնաք, պարծելով ձեր ապատ, անկախ ու երջանիկ հայրենեացը վրայ։

Օլինուոյսկան մարդ մը Նոյմարքէն Մարտի 16ին Ռիմինիոյ ոստանին ատորագրութիւնը կ'ընէ, որն որ ճիշդ ու. ստոյգ կ'երեւայ։ Քուժանոյքի ճարտարի գրագրատին ձեռքը յանձնուած բանակը 120,000ի կը հասնի, կրսէ, ուրեմն բաժին բաժնուած է, ու զինապարարին վերցուած օրը (Մարտի 12ին) ան տեղուանքը բռնած էր։ 3500 հոգի յանուանագրեալ գունդ՝ Գասդել Ս. Ճիրմանի, Գիանդանիոս, եւ այլն։ Առաջին բաժինը՝ Տոբանոյ (քահանայապետական) զօրագնդին տակ՝ Վալինցա, Մեսէ, Լուսուրոյ։ Երկրորդ բաժինը՝ Պէս զօրագնդին տակ՝ Մորդարա, Վիրեմանոյ, Կամպոլոյ, Եւայն։ Երրորդ բաժինը՝ Բիրոնի զօրագնդին տակ՝ Գասդրա, Կապրինարա, Դանիոյ։ Չորրորդը՝ Ջնովայի դրքին տակ՝ Դոմարա, Վերելլի եւ այլն, Հինգերորդ (Լոմբարդացւոց) բաժինը՝ Ռամորինոյ զօրագնդին տակ՝ Աղէքսանդրիա, Պոռոյ, Նոլլոյ։ Պահեստի (réserve) բաժինը՝ Սամբոյի գրքին տակ՝ Պարալլ, Վերելլի, Գրինոյ։ Վեցերորդը՝ Ալիսոնա Լամբարդա զօրագնդին տակ՝ Պարմոնա։ Եօթներորդը՝ Պարտոյի զօրագնդին տակ՝ Արոնա։ Պատերազմի Ճարտարապետները (Գենիոյ։ Corps du génie) Ակէքսանդրիա, Նոյնպէս թնդանօթաձիգներու. պահեստի գունդը։ Ուրիշ ջոր բաժինը ամէն մէկը 10,500 հոգի ունի, Լամբարտոյցիք՝ 7500, վեցերորդը՝ 7000, եօթներորդը՝ 5000։ Ան կերպով թիշնամի՝ այն գէմ բոլոր գործող բանակը 80,000ի կը հասնի, որոնք 168 թնդանօթ ունին։ Զիաւորը 5—6000ի կը հասնի։ Վերին հրամանատարութիւնը թագաւորին ձեռքն է։ Քուժանոյքին պատերազմական գործարանութեան պատասխանատուութիւնը վրան առած է։ Լամբարդա զօրագնդը Ճարտարապետներուն գլուխն է։ Ռոսի զօրագնդը թնդանօթաձիգ զօրայ վրայ է։ — Իսկ Ուսարիայոյ զօրաթիւնը 105,000ի կը հասնի, 190 թնդանօթով, որ երկու մաս բաժնուած է, մէկը՝ Վենետիկի գաւառը, մէկալը Լոմբարդիոյի մէջ գործելու։ Երկու. կողմն զօրաթիւնը իրարու հետ համեմատելով՝ մէկ կողմն կը վախցուի որ Բիէմոնդացոց յաղթութիւնը Ռասեցքին գէպ ի Պուրին չենոսկ ճամբայ պիտի՝ որ բացուի։ բայց մէկալ կողմն ալ կը կարծուի որ Բասանոյքին հիմնիս հիմն պտնէ յարձակողական պատերազմ չկրնար սկսիլ, հապա պէտք է նայի որ Կարլոս Ալպերտին գէմ ինքը պինքը պաշտպանելով գոհ ըլլայ։ — Քաժանոյքին, որն որ Լիհիրան Թուսի գէմ ըրած պատերազմին մէջ գտնուած է, իմ պատերազմի խորունկ գիտութիւն եւ իմ փորձ ունի, ու իր բնութեամբը բանակին սիրտը շահիլ գիտէ։ Ժուռնալ ոէ Տեբա։

— Դարբին, Մարտի 21ին կէս օրին եղաւ ժամը 3ին Ս. Յովհաննէսի գրեակէն հեռագրով ան լուրերը հասան։ Ա. Քեր զորքերը Բարիան առին։ Բ. Լամբարդիոյ զօրագնդան ու Բիէմոնտ հիւսարատուը Բարիան մնան։ Բայց ան լուրերը տարածող լրագրերը կ'ըսէ. որ Բարիայի առնուիլը պաշտպանական չէ։ — Երբոյ. նորագոյն լուր ներքին գործոց պաշտօնեայէն կազմէն հրատարակուեցաւ որ 21ին երկու. պատերազմ՝ եղեր է, մէկը Վիճենցայի ու մէկալը Մորդարայի քով։ Մէկուն մէջը Խաղաղիք, մէկալին մէջը Աստրիացիք յաղթեր են։

ՍԻՍԻԼԻԱ ՈՒ ՆԷԱՊՈԼԻՍ

ԼԻՍԱԳԱՐԻՈՐ Մարտի 12ին կայսրդարէն տուած հրամանագրովը պատգամաւորներուն ժողովքը լուծեց, եւ նորէն ընտրութիւն ընելու համար մասնաւոր հրամանագիր մը պիտի տայ։ Ժողովքին լուծումը Հրամանագիր երեքպարտութեան պաշտօնեան Դարբէլլայի իշխանը Նէապոլիս բերաւ, ժողովականներուն առջեւը կարդաց ու. ժողովքը լուծեց։ Կ'ըսուի որ պատգամաւորներն մէկ քանին բռնուած բանտարկուած ըլլան։

— Կայսրդարէն կը գրեն թէ Մարտի 10ին Ս. Քահանայապետը Սպանիայոյ Լավիլլա ան Պիրպայ կրկնապարկ (ֆրեգատ) նաւին պատիւ ընելու գացեր է։ Ոսարը նաւին վրայ դնելուն պէս՝ իմնդանամները սկսան իր գալուստը բարեւել, նաւին հրամանատարը ծնկի վրայ իջնած՝ այնպէս դիրքը ընդունեցաւ, նոյնպէս ալ բոլոր նաւատիներն ալ դարձուած ծնողագրութեամբ իր առաքելական սրտնեմութիւնը խնդրեցին։ Ս. Քահանայապետը նաւուն ամէն կողմն ինքնաւ, գնեց, ու. իր հաճութիւնը յայտնեց։ Հիւանդանոցն ալ գնաց, ու հիւանդ նաւատներուն հետ իրենց Ապանիացոյց լեզուաւոր խօսքեր. մեխիթարեց, ու. իրենց կնքած հացէն ալ առաւ ու կերաւ։ — Արիլանի լրագրին՝ Լեպորտէն առած թղթեր մը կը ծանուցանէ թէ Ս. Քահանայապետը կայնեցա հանդիսաւ է։ Նոյնպէս Պոսկանայի գուբան ալ հանդիսոյց վրայ գահ է, եւ. անոր հանար

ալ թագաւորին Նէապոլսոյ մեծերը իրեն համար պատրաստած պատը երթալու յանձն չառաւ։

— Վերջապէս վերջումնդ փոյթ նաեւ ընեա թիւեն ալ Նէապոլսոյ մէջ փոխումնն ու յուզմանն մէջ է։ Պէտք հրաբուխ լեռը քանի մը տարեն է որ կը ցնցի ու կը ոռնաղայ, եւ շատ կը վախցուի որ նորէն բորբոքի։ Նոր բերան մ՚ալ բացուած է, որն որ լաւա դուրս կու տայ ու մերձակայ տեղուանքը ապականելու կը սպառնայ։ Ընցած օրերը Դերբոտ տէր Կրնոց լսուած տեղւոյն բնակիչները ահու պաղաղ մէջ թնկան, պտղիներու երկիրը ոսատիկ կը ցնցէր, ու դաշտերուն փոխեն դէպ ի երկինք բարձրացած հոյլ սիւն մը կը տեսնուէր։ Գասդելիոդիէ իշխանին երկիները մեծ վնասներ կրեցին։ Լուսան մինչեւ հիմա գէպ ի Բոմիէլի կը վազէ կ՚երթայ, անանկ որ Նէապոլսոյ հեռու գետնդ մը չրտեսնուիր։

Գ Ա Ս Կ Ա Ն Ա

Ինգրի գաղղիերէն լրագրին թղթակիցներէն մէկը Լիվոռնոյէն Մարտի 10ին Գոսկանային վիճակին վրայ այսպէս կը գրէ։ Լոսքիայի կործանումն ու թշուառութիւնը, դիւրաւոր պատճառը՝ Մոծ ծիրին է, որն որ Թոսքիէին հիւսիսային գաւառներու պատարաստ է, բաւական որ պատերազմ բացուի ու արշաւանք մը լրայ։ Մոծ ծիրին ուրիշ բան չէ, բայց եթէ հնդպատոր գաւառաձեւ մը, որ միայն ապատանիներուն զաղափարները տարածելու կը նպատի, ու քանի մը հարիւր հոգի իրեն դարձեր առած է, որոնք որ գլխաւորապէս Մարսիլիայէն ժողված մէկ-աեղ բերած էր, եւ հիմա Ջենովա, Լիվոռնոյ ու Հռոմ կը պտտցնէ։ Թէպէտեւ իրեր Ջենովայէն վռնտուելու, եւ անոր համար ալ հիմա Կորսոյս Ալպերդին դէմ իր դաւաճանութիւնն ի գործ կը դնէ։ Ես մարդուս բերանն է Պոռդիկոնոնդի էրուէ՝ լուսաց լրագիրը, որն որ իր անհամ ու ամբարիշտ յայտարարութիւններովը ամենուն ծանօթի է։ աս լրագրին խորհրդակիցներն են նաեւ Գոսկանայի ու Հռոմի լրագիրները։ Ընդ, Էրոպա ու Գոնդիմորանէոյ լրագիրներն ալ, որ յաւանաբար Մոծ ծիրիին հակառակ էին, անոնք ալ իր հրատարակութեանը դէմ չիրցան գնել ու իր կոլմն անցան։ Ես եղանեսաւ նոյն թղթակիցը երկայն գրելէն եաքը ասանկ կը վերջացնէ. «Դուռ նամակս չվերջացնէ, կ՚ուզեմ ձեզի Գոսկանայի անիշխանութեան վիճակին վրայ գաղափար մը տալ։ Դարս թիւններուն ու անդրանիութիւնները անանկ դուրացած են ու կը զարնեն, որ կաս ափաբութիւնը բոլորը իր զորութիւնը կը թափէ աս չարեայ տարերքը ազատելու։ Լիմոնոյ անանկ տեղ մին է, որ բոլոր Իտալիայի գիւղը հոն ժողվուած թափուած է։ Քաղքին ոմն կոմսը գաւառիկորդա անգործ մարդիկ, ծառայութիւնէ եղած նաւասանները, որոնք որ արդէն շատ անգամ բանտ մնած եղած են, կը վերցնէ, ու գրեթէ քաղքին սիրած են։ Ժողովրդեան անդամոց իրենց սիրելիները տարածանել կ՚ուզեն, զինուորները ապատանիներուն հետ կամակից են, եւ նոյն իսկ Լոմբարդայի փախստականները անդադար բոլոր Իտալիա տակն ու վրայ ընելու եռեռ էն բնկած են։»

Հ Ռ Ո Մ Ա Յ Ի Տ Ի Ր Ա Ի Թ Ի Ւ Ն

Հռոմ, Մարտի 13։ Գերդիրուն բնակիչները հիմակուան կառավարութեան վրայ եղողներուն դէմ շատ կուգած են, գլխաւորապէս կրոնի դէմ ըրած բռնութիւններնուն վրայ։ Ինչպէս որ պաշտօնեաները բոլոր եկեղեցական ինչքերուն ցանկը կամ կահագիրն առնելէն եաքը՝ հրաման մ՚ալ հանած էին, որ եկեղեցիներուն աւելորդ զանգակներն առնուին թնդանօթի ձուլելու համար։ Իսկ ստորին պաշտօնեաները չէ թէ միայն առելորդները հապա նաեւ հարկաւորներն ալ բռնութեամբ ի՚ուզելն յանիշտակել։ Նոյն իսկ հռոմայի մէջ Պրասոլեվիլիցիները, այսինքն Ցիւերիոս գէտին աշ կոզմի բնակիչները՝ ամենքը մէկանց ապ եկեր կառավարութեան պաշտօնատարներուն վրանէր են, որոնք որ Ա-զրբանի եղբայրք ըսուած կրօնաւորներու հիւանդանոցին ծառայ թիւնեն գուրս հանելու, ու եկեղեցիներուն զանգակներն առնելու տարելու համար եկած էին։

Ռ Ա Ր Մ Ա

Ինսբրուք, Մարտի 15։ Դրեկ առտու աւստրիացի պահապան զօրքը 5000 հոգւոյ չափ քաղաքս թողուցին ու Բաւարիոյին բանակին հետ միանալու գացին։ Իրենց հրամանատարը թէ քաղաքս եւ թէ դրսութիւնը ապրոյցին պահապաններուն հրաման յանձնեց։ Աւստրիոյի փոքրը հեռանալուն պէս՝ կառավարութիւնն անդադար պաշտօնեներն հրամայեցան, եւ քաղքին խորհրդարանը մնացեալ յայտարարութիւնի մը հրատարակեց թէ ապրիլ եսքը 1848ին Յունիսի 16ին բոլոր գաղութիւնեան Ալպերիոյի հետ միանալու համար տարուած օրէնքը նորէն կը հաստատուի, ուստի եւ ապրիլ եսքը կառավարութիւնը կարգաց Ալպերդին անուանիլ պիտի՞ որ բլլայ։

Հ Ո Լ Ա Ն Տ Ա

Ամստերտամ, Մարտի 17։ Դիլբուրկէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն որ Գոսլիմոս Գ։ (Հզաստոյի) թագաւորը նոյն օրը իր հիւանդութիւնը սաստկանալով մեռեր է, ու իր որդին Դուքիլբոս Գ։ Որանիայի իշխանը ամենն անցեր է։ — Գոսլիմոս Գ։ 1817ին փետրուարի 19ին ծնած է, 1839ին Յունիսի 18ին Սոֆիա Վիլհելմինայի թագաւորին աջկանը հետ կարգուած է, ու երկու որդի ունի Գուլիէլմոս (1840ին ծնած) ու Մաուրիտոս (1843ին)։ — Իսկ մեռնող թագաւորը 1792ին Դեկտեմբերի 6ին ծնած էր, ու 1840ին իր հօրը հրաժարելովը գահն անցած էր։ իր կինը Ամոնա՝ Պօղոս Թուսաց կայսեր աղջիկն է, որուն հետ ամուսնացաւ 1816ին Փետրուարի 21ին։

Օ Ս Մ Ա Ն Ե Ա Ն Տ Ի Ր Ա Ի Թ Ի Ւ Ն

Կոստանդնուպոլիս, Մարտի 7։ Ընցեալ շաբաթի օրը թագաւորը աստուանց Դոլմա Պահչէի դէպ ի Իգնիտիա գնաց։ Իրեն ուղեկից էին իր երկու քեռայրները, Մէհմէտ Ալի Փաշան ու Ահմէտ Թէֆիկ փաշան։ Նոյնպէս Ցիւրգեան Պօղոս Զէլէպին ու Ցաւեան Պօղոս ու Յովհաննէս Ամիրաները։ Թագաւորին ճամբորդութիւնը պատճառ ուրիշ բան չէ, բայց եթէ Իգնիտիոյ մէջ եղած ֆէոֆ, շուխայի ու մատրսի գործատուները տեսնել։ — Այսօր ժամը հինգ մինչ անօթիներուն ձայնը կը ծանուցանեն որ թագաւորը իր ճամբորդութիւնէն դարձեր է։

— Ինչպէս յայտնի է բարձրագոյն Դուռը Ռուսի կառավարութեան առաջարկած էր որ Վալաքիոյի ու Մոլաւիոյի ազատութիւն մը տրուի։ եւ ասոր դիմաց որ պատճառ բերած էր որ աս բաներս մեկոյ մեծ տերութիւններն ալ կը բաղձան։ Ռուսի կառավարութիւնը աս առաջարկութիւնը չընդունեցաւ, ըսելով որ երկու տերութեանց մէջ գրուած դաշնից մէջ ուրիշ երրորդ մը մնալու իշխանութիւն չունի։

— Բարձրագոյն Դուռը մինչեւ հիմա Անգլիայի ու Գաղղիայի ուզածին համաձայն, ու դաշնադրութիւնց մրայ հաստատուելու, Շուրջը թոյլ տալ որ Ռուսը Կոստանդնուպոլսոյ նեղելու իր նպատակը Միջերկրական ծով անցընէ։ — Ես օրերս Անգլիոյի ու Գաղղիայի դեսպանները Դուռն էին, թէ որ Ժուռնալ ոչ Տեպաշն ուզենք հաստատ, կ՚ըսուի որ աս շտապակ խոսակցութիւնց պատճառն ան է որ բարձրագոյն Դուռն արգելեն որ չրլլայ թէ կամ իր եւ. կամ Եգիպտական նաւատորմիղն Ռուսի կառավարութեան նաւ ծախէ։ որովհետեւ աս լրագիրը կը զրուցէ թէ աս երկու կառավարութեանց մէջ ասանկ դաշնադրութիւն մը ըլլալու վրայ է եղեր, ու աս նաւերը Ռուսի դրքով զինաւորելու՝ Մէջերկրական ծով պիտի՞որ անցնին եղեր։

Ո Ի Ս Ա Ի Ա Ն Ա Ն Ա Ն Դ

ՕԳԵՐԵՒՈՅԹԵՆԵՐԻՆ ԿԱՄ ՄԵՏԷՕՐԱՆԵՐՈՒՆ ՍՊԱԼՔ

(Հարունակութիւն. տես թիւ 3, 4, 7 եւ. 10)

Լեռնէ ոսկեղ։ Ինչպէս որ յառաջ գրեցինք, Մգբ կամ մառախուղ աւտակ մը ամպ է, որն որ գիշերահան անուամբ կոչուած կ՚լրուի։ Իսկ թէ ինչպէս մառախուղ ուրիշ բան չէ, բայց եթէ տեսակ մը գոլորշի, որուն մէջ չբոլոր մասերը կատարեալ խառնուած չեն, ինչպէս ամպերը։ Ինչպէս որ ամպերը հոսելով՝ ամենքս կ՚ուզենք։ Իր որ ամպերուն մէջ ամենքս կ՚ուզենք։ Ամենքս կ՚ուզենք։ Ամենքս կ՚ուզենք։